

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Ивелина Аспарухова Йорданова-Василева, д.м.**
Катедра „Дерматология, Венерология и Алергология“
Факултет Медицина, Медицински Университет - Плевен

Относно: дисертационен труд за придобиване на ОНС „Доктор“, професионално направление: 7.1. Медицина, докторска програма: „Дерматология и венерология“

Автор: д-р Йоанна Димова Велевска-Вътова

Форма на докторантурата: редовна форма на обучение

Катедра: Инфекциозни болести, паразитология и дерматовенерология, ФМ, МУ Варна

Тема: ”Проучване върху алергодерматозите във Варненски регион“

Научни ръководители:

Проф. Д-р Соня Стоянова Марина, д.м.

Доц. д-р Жана Стоянова Казанджиева, д.м.

Избрана съм за външен член на научното жури със Заповед № Р-109-47/28.01.2021 г. на проф. д-р В. Игнатов - Ректор на МУ-Варна, за изготвяне на ”Становище” по дисертационния труд на д-р Йоанна Димова Велевска-Вътова. Във връзка с горепосоченото, предоставена ми бе следната документация - дисертационния труд, автореферат на дисертационния труд, научни публикации и всички научни материали, справки и документи, свързани с научния труд на докторанта д-р Йоанна Димова Велевска-Вътова от отдел „Докторантско училище“ на Медицински Университет - Варна. Дисертационният труд съдържа 134 страници, онагледен е с 11 таблици и 112 фигури, книгописът от 112 източници от които 11 на кирилица и 101 на латиница, 1 приложение – фиш за алергологично тестване.

Контактната алергия е често срещана и засяга около 25% от населението в Европа. Публикуваните в периодичната литература данни за алергодерматозите в различните страни и географски региони са твърде разнородни, поради различия в степента на индустриализация, съвременните технологии, миграцията на населението, културните традиции и битови навици на населението. Данните на Европейската Академия по Алергология сочат значително увеличение на кожните алергични заболявания.

Целта на дисертационния труд е формулирана конкретно, ясно и точно. За нейното изпълнение са поставени 6 задачи, които произлизат от целта на проучването и позволяват да бъдат направени достоверни изводи. Обект на изследването са 100 лица от Варненски регион, от мъжки и женски пол, преминали през Отделението по кожни и венерически болести към УМБАЛ Св. Марина-Варна за 3 годишен период /2018 г. - 2020 г./. При всички пациенти за целите на анализа е попълван регистрационен фиш, валиден на територията на цялата страна. Проучена е клиничко-морфологичната характеристика на алергичния контактен дерматит /АКД/ при лицата от 4 възрастови групи. Снета е анамнеза, свързана с данни за свръхчувствителност към храни,

медикаменти, детергенти. Съобразена е личната и фамилна обремененост за atopичен дерматит или други прояви на atopия при изследваните индивиди. Всички те са тествани със стандартната серия алергени S-1000. Допълнително са използвани 13 допълнителни алергена от Разширената Европейска базова серия /ЕСБ – 1000/.

Вследствие на проведените изследвания се установява статистически значима зависимост между възрастта в която пациентите с кожна atopия развиват АКД, която е средно със 17,8 години по-ниска от тази на пациентите без установена кожна atopия. Установява се също че пациентите с atopичен терен имат 1.6 пъти по-висок шанс да развият кожна atopия. Контактен дерматит по лицето се установява около 4 x по-често при жените, отколкото при мъжете, също и че броят на засегнатите от АКД зони е статистически значимо по-голям при пациенти с кожна и респираторна atopия отколкото при пациентите без atopия или само с кожна или с респираторна такава. В групата пациенти от 0-20 г. първите позиции сред отчетените позитивни алергични реакции се падат на трите консерванта – метилизотиазолинон, метилизотиазолинов/метилхлоризотиазолинон и метилдибромоглутаронитрил, които са консерванти използвани в мокрите кърпички и препаратите за почистване на детската кожа. В тази възрастова група алергенът никел е изместен на по-задна позиция, поради ограничения контакт на децата в тази възраст с метали. Във втората възрастова група 21-40 г. на първа позиция сред алергените дали позитивен резултат в епикутанното тестване е металът никел с 30%, който е и най-често срещаният алерген в световен мащаб сред металите. В тази група с 25 % е металът кобалт, обявен за алерген на 2017 г. от Американското дружество за контактен дерматит. С 12,5 % в тази група са текстилните бои, следвани от парафенилендиамината – 10%. Във възрастова група 41-60 г. отново на дневен ред излизат трите водещи алергена, този подредени в различен ред – текстилни бои – 24%, кобалт – 24 % и никел – 20 %. Получените от дисертанта данни са сравнени с данните получени от идентично проучване проведено от Проф. З. Пенев за периода 1963-1974 г., вследствие на което се установява че положителните реакции от епикутанното тестване са идентични като процентно отношение – 58.20 % /1963-1974 г./ и 60 % /2018-2020 г./, с по-висок относителен дял на засягане на женския пол. Различното в сравнение с ретроспективно проследените резултати е, че в настоящото проспективно проучване многократно е нарастнала честотата на положителните реакции към никел, което е и световен феномен за 21 век. Идентични са получените сравнителни резултати и за метала кобалт – 21 % АКД към него за периода 2018-2020 г, в сравнение с 4,25 % при проучването на проф. Пенев. Почти равностойни са стойностите получени за калиевия бихромат и формалдехида в двете проучвания. Авторът и неговите научни ръководители са направили сравнение на получените данни и с данните получени от секция „Дерматоалергология“ към Българско Дерматологично Дружество вследствие на проведени епикутанни тествания в регионите Плевен и Русе, за периода 2009-2018 год. В това сравнително проучване данните сочат идентични резултати за отделните региони, по отношение на вида и процентното съотношение на изследваните контактни алергени.

Използваните в дисертацията статистически методи отговарят изцяло на изискванията за такъв труд - IBM SPSS Statistics версия 23.0.0. Оценката на статистическата достоверност в проучваните групи се осъществява посредством

стойността на "р", като за значими се приемат разликите при ниво на значимост $p < 0.05$. Резултатите от проведеното проучване са онагледени с подходящи таблици и фигури. Направените 9 извода съответстват на резултатите и обхващат в цялостен аспект научната разработка. Приемам изброените от д-р Велевска оригинални, научно-теоретични, научно-практически и потвърдителни приноси.

По темата на дисертационния труд Д-р Велевска представя 5 научни публикации от които една на английски, три на български език и едно участие в написването на глава от учебник. Д-р Велевска има общо 5 научни участия в национални и международни научни форуми.

В заключение: Дисертационния труд показва, че д-р Йоанна Димова Велевска-Вътова притежава теоретични знания и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. По своята тема дисертационния труд е последовател на разработките в Българската дерматологична школа, заемаща достойно място в световната научна периодика с клинично-епидемиологични изследвания в областта на контактната алергия на кожата. Научната работна отговоря на всички изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ - Варна. Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за труда на д-р Йоанна Димова Велевска-Вътова и предлагам на почитаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Дерматология и венерология“.

10 Март 2021 г.

Изготвил становището:

Доц. д-р Ивелина Йорданова д.м.

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Ивелина Аспарухова Йорданова-Василева, д.м.**
Катедра „Дерматология, Венерология и Алергология“
Факултет Медицина, Медицински Университет - Плевен

Относно: дисертационен труд за придобиване на ОНС „Доктор“, професионално направление: 7.1. Медицина, докторска програма: „Дерматология и венерология“

Автор: д-р Йоанна Димова Велевска-Вътова

Форма на докторантурата: редовна форма на обучение

Катедра: Инфекциозни болести, паразитология и дерматовенерология, ФМ, МУ Варна

Тема: ”Проучване върху алергодерматозите във Варненски регион“

Научни ръководители:

Проф. Д-р Соня Стоянова Марина, д.м.

Доц. д-р Жана Стоянова Казанджиева, д.м.

Избрана съм за външен член на научното жури със Заповед № Р-109-47/28.01.2021 г. на проф. д-р В. Игнатов - Ректор на МУ-Варна, за изготвяне на ”Становище” по дисертационния труд на д-р Йоанна Димова Велевска-Вътова. Във връзка с горепосоченото, предоставена ми бе следната документация - дисертационния труд, автореферат на дисертационния труд, научни публикации и всички научни материали, справки и документи, свързани с научния труд на докторанта д-р Йоанна Димова Велевска-Вътова от отдел „Докторантско училище“ на Медицински Университет - Варна. Дисертационният труд съдържа 134 страници, онагледен е с 11 таблици и 112 фигури, книгописът от 112 източници от които 11 на кирилица и 101 на латиница, 1 приложение – фиш за алергологично тестване.

Контактната алергия е често срещана и засяга около 25% от населението в Европа. Публикуваните в периодичната литература данни за алергодерматозите в различните страни и географски региони са твърде разнородни, поради различия в степента на индустрализация, съвременните технологии, миграцията на населението, културните традиции и битови навици на населението. Данните на Европейската Академия по Алергология сочат значително увеличение на кожните алергични заболявания.

Целта на дисертационния труд е формулирана конкретно, ясно и точно. За нейното изпълнение са поставени 6 задачи, които произлизат от целта на проучването и позволяват да бъдат направени достоверни изводи. Обект на изследването са 100 лица от Варненски регион, от мъжки и женски пол, преминали през Отделението по кожни и венерически болести към УМБАЛ Св. Марина-Варна за 3 годишен период /2018 г. - 2020 г./. При всички пациенти за целите на анализа е попълван регистрационен фиш, валиден на територията на цялата страна. Проучена е клиничко-морфологичната характеристика на алергичния контактен дерматит /АКД/ при лицата от 4 възрастови групи. Снета е анамнеза, свързана с данни за свръхчувствителност към храни,

медикаменти, детергенти. Съобразена е личната и фамилна обремененост за atopичен дерматит или други прояви на atopия при изследваните индивиди. Всички те са тествувани със стандартната серия алергени S-1000. Допълнително са използвани 13 допълнителни алергена от Разширената Европейска базова серия /ЕСБ – 1000/.

Вследствие на проведените изследвания се установява статистически значима зависимост между възрастта в която пациентите с кожна atopия развиват АКД, която е средно със 17,8 години по-ниска от тази на пациентите без установена кожна atopия. Установява се също че пациентите с atopичен терен имат 1.6 пъти по-висок шанс да развият кожна atopия. Контактен дерматит по лицето се установява около 4 x по-често при жените, отколкото при мъжете, също и че броят на засегнатите от АКД зони е статистически значимо по-голям при пациенти с кожна и респираторна atopия отколкото при пациентите без atopия или само с кожна или с респираторна такава. В групата пациенти от 0-20 г. първите позиции сред отчетените позитивни алергични реакции се падат на трите консерванта – метилизотиазолинон, метилизотиазолинов/метилхлоризотиазолинон и метилдибромоглутаронитрил, които са консерванти използвани в мокрите кърпички и препаратите за почистване на детската кожа. В тази възрастова група алергенът никел е изместен на по-задна позиция, поради ограничения контакт на децата в тази възраст с метали. Във втората възрастова група 21-40 г. на първа позиция сред алергените дали позитивен резултат в епикутанното тестване е металът никел с 30%, който е и най-често срещаният алерген в световен мащаб сред металите. В тази група с 25 % е металът кобалт, обявен за алерген на 2017 г. от Американското дружество за контактен дерматит. С 12,5 % в тази група са текстилните бои, следвани от парафенилендиамината – 10%. Във възрастова група 41-60 г. отново на дневен ред излизат трите водещи алергена, този подредени в различен ред – текстилни бои – 24%, кобалт – 24 % и никел – 20 %. Получените от дисертанта данни са сравнени с данните получени от идентично проучване проведено от Проф. З. Пенев за периода 1963-1974 г., вследствие на което се установява че положителните реакции от епикутанното тестване са идентични като процентно отношение – 58.20 % /1963-1974 г./ и 60 % /2018-2020 г./, с по-висок относителен дял на засягане на женския пол. Различното в сравнение с ретроспективно проследените резултати е, че в настоящото проспективно проучване многократно е нарастнала честотата на положителните реакции към никел, което е и световен феномен за 21 век. Идентични са получените сравнителни резултати и за метала кобалт – 21 % АКД към него за периода 2018-2020 г, в сравнение с 4,25 % при проучването на проф. Пенев. Почти равностойни са стойностите получени за калиевия бихромат и формалдехида в двете проучвания. Авторът и неговите научни ръководители са направили сравнение на получените данни и с данните получени от секция „Дерматоалергология“ към Българско Дерматологично Дружество вследствие на проведени епикутанни тествания в регионите Плевен и Русе, за периода 2009-2018 год. В това сравнително проучване данните сочат идентични резултати за отделните региони, по отношение на вида и процентното съотношение на изследваните контактни алергени.

Използваните в дисертацията статистически методи отговарят изцяло на изискванията за такъв труд - IBM SPSS Statistics версия 23.0.0. Оценката на статистическата достоверност в проучваните групи се осъществява посредством

стойността на "р", като за значими се приемат разликите при ниво на значимост $p < 0.05$. Резултатите от проведеното проучване са онагледени с подходящи таблици и фигури. Направените 9 извода съответстват на резултатите и обхващат в цялостен аспект научната разработка. Приемам изброените от д-р Велевска оригинални, научно-теоретични, научно-практически и потвърдителни приноси.

По темата на дисертационния труд Д-р Велевска представя 5 научни публикации от които една на английски, три на български език и едно участие в написването на глава от учебник. Д-р Велевска има общо 5 научни участия в национални и международни научни форуми.

В заключение: Дисертационния труд показва, че д-р Йоанна Димова Велевска-Вътова притежава теоретични знания и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. По своята тема дисертационния труд е последовател на разработките в Българската дерматологична школа, заемаща достойно място в световната научна периодика с клинично-епидемиологични изследвания в областта на контактната алергия на кожата. Научната разработка отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ - Варна. Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за труда на д-р Йоанна Димова Велевска-Вътова и предлагам на почитаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Дерматология и венерология“.

10 Март 2021 г.

Изготвил становището:

Доц. д-р Ивелина Йорданова д.м.